

СССРНИ ИҚТИСОДИЙ ВА СОЦИАЛ РИВОЖЛАШТИРИШНИНГ 1981-1985 йилларга ва 1990 йилга чача бўлган даврга мўлжалланган асосий йўналишлари

(Охири, боши еттичи бетда).

Илмий текшириш, лойиҳалар, конструкторлик ва технология ташкилотларида, бирлашмаларда ва корхоналарда наряд-бюджет асосида янги техникани яратиш, ўзлаштириш ва жорий қилиш соҳасидаги ишларни ташкил этишда хўжалик ҳисоби системасининг таъсирчанлиги кўчатилиши.

Янги техника ва янги маҳсулотнинг янги қурилишларнинг ҳаракатларини тез ва самарали қўллашга нисбатан талабчанлик оширилиши.

Барча ишлаб чиқариш ресурсларини нормалаштириш анча яхшиланиши, эскириб қолган нормативлар мунтазам равишда қайтадан кўриб чиқиладиган ва техника, технологиянинг, ишлаб чиқариш ва меҳнатни ташкил қилишнинг ҳозирги даражасига мос бўлиб тушадиган прогрессив нормалар жорий этилиши. Тежамкорликни амалга ошириш ва хўжалик ҳисобини мустақамлашда техникавий жиҳатдан асосланган нормаларнинг сафарбар қилувчилик роли кўчатилиши.

Ҳар бир меҳнат коллективининг ва ҳар бир ҳодимнинг эришадиган натижага қўшган қиқирет ҳиссасини ҳисобга олиб, моддий рағбатлантириш системасини такомиллаштириш давом эттирилиши. План топириқларини ҳам совиқ ишчи ва хизматчилар билан тўла ва ошириб бажарганили учун коллективларни рағбатлантиришнинг самарали формалари ривожлантирилиши, иш ҳақи фонднинг тежалган маблағларидан меҳнат уюмдорларини ўстириш ва иш сифатини яхшилашни рағбатлантириш учун фойдаланилиши.

Ишлаб чиқаришни интенсификация қилиш ҳисобини мустақамлаш, тежамкорликни кўчатилишда молия-кредит воситаларининг роли оширилиши. Юқсак самарали янги техникани вуқудга келтириш ва жорий қилишни тезлатиш, шунингдек эскириб қолган техникани ишлаб чиқаришдан олиб ташлаш, халқ истеъмол қиладиган моллар ишлаб чиқаришни кўчатилиши ва аҳолига хизмат кўрсатиш, хўжаликдаги ички резервларни сафарбар қилиш, умуман ҳаракатлар ва ноубудгарликни тутатиш вазибаларини ҳал этишда бу воситалардан актив фойдаланилиши.

Халқ хўжалик соҳаларида планли бошқаришни мумкин қилиш сифатида нарх белгилаш такомиллаштирилиши. Улғурки нархларнинг буюмлар сифатини яхшилашга, янги юқсак самарали техникани ўзлаштиришни тезлатиш ва эски техникага алмаштиришга, ишлаб чиқариш ресурсларидан оқилона фойдаланиш ва маҳсулотнинг таннархини камайтиришга рағбатлантирувчи таъсири кўчатилиши. Давлат нарх интисоти мустақамлаши.

Ҳисоб-киتاب ва статистиканинг сифати ҳамда оперативлиги оширилиши, халқ хўжалигининг барча бўғинларида учёт ҳужжатлари ва ҳисобларни тузиш бошқарувида хўжалик фаолиятини планлаштириш ва аниқлаш қилишнинг ҳозирги талабларига мувофиқ такомиллаштирилиши, бу соҳада электрон-ҳисоблаш техникасини самарали фойдаланилиши.

Бошқарувиинг ленинча принциплари асосида хўжалик раҳбарлик усули ва методлари яхшиланиши. Тааламлиқ оширилиши, самарали ишлаш, самарали хўжалик юритиш ўрганилиши.

Барча бўғинларда ташкилотчилик иши, ишчилар ва оперативлик юқсак даражага кўтарилиши. Бошқарувиинг прогрессив методлари ва илгор тажрибалари умумлаштирилиши ҳамда актив жорий этилиши. Кадрларга ташаббус ва социалistik омилдорлик ҳамда иштиробни кўра билиш маҳорати бутун чоралар билан ривожлантирилиши ва меҳнатчиларнинг коллективлари олдимида турган вазибаларини ҳал этишга сафарбар қилиниши. Бирлашмалар ва корхоналарнинг ҳудудларини бузишга, улар раҳбарлари ҳамда мутахассисларнинг майда-чуйда ишларга аралашинишга ва уларга нисбатан маъмурий усуллар қўлланишига йўл қўйилмасин. Ҳар бир меҳнатчи коллективини ва халқ бошчилигида омилдорлик билан муносабатда бўлиш руҳида тарбияланиши, кадрларни иқтисодий тайерлаш такомиллаштирилиши. Хўжалик муносабатларида социалistik қонунчиликка қаттиқ риоя қилиниши, ҳуқуқий иши яхшиланиши.

Бюрократизм ва расмиятчилик, мақамачилик ва маҳаллийчилик қўрилишларига нарши муқофасиз кураш олиб борилиши. Тошириқлар иш учун ва иш натижалари учун, ишчиларнинг, директив органлар ва раҳбарларнинг сўзсиз баҳа қилиниши таъминлаш ҳамда давлат план ва молия интисотига қаттиқ риоя қилиниши учун министрликлар, идоралар, бирлашмалар, корхоналар ва уларнинг раҳбарларининг масъулияти оширилиши. План топириқларини ва шартномаларда олинган мажбуриятларини бажарганили учун, материал ва молия ресурсларини оқилона сарф қили-

маганлик учун иқтисодий жазо чораларининг таъсирчанлиги оширилиши.

Ишлаб чиқаришда меҳнат интисотини, тартиб ва уюшқонликни анча яхшилашга эришилсин. Бу — иқтисодий ва социал ривожланиш плавларини муваффақиятли бажариш, совет ишчиларининг фаровонлигини янада ўстиришни зарур шартдир. Ишлаб чиқаришни ҳар бир участкасида ва хизмат кўрсатиш соҳасида иш вақтидан тўлиқ ва оқилона фойдаланиш таъминлансин. Кадрларнинг мумкин ишлагани таъминлаш ва ишчи кушларнинг қўшимчасизлигини камайтириш чоралари амалга оширилиши.

Интисотини бузувчиларга нисбатан моддий ва маънавий таъсир ўтказиш формаларидан кеиг фойдаланилиши, ҳуқуқ-тартиботи ва социалistik жамиятга ишлар қондиларини бузувчи шахсларга нисбатан, илтимой фойдала меҳнатдан бўйин товлаб, давлат ҳисобига, соф виждонли меҳнатчилар ҳисобига бойвйдиган шахсларга нисбатан муросачилик, қўнгилчанлик билан муносабатда бўлиш фактлари қатъий йўқотилсин.

Экономиканинг ҳамма бўғинларида хўжалик юритиш натижалари устидан назорат кўчатилиши. Контрол-ревизия иши такомиллаштирилиши. Давлат интисотини, социалistik мулкни сақлаш ва тежамкорликка риоя қилишни таъминлашда халқ контроли органларининг бухгалтерия ўқити ва идоравий контролниинг роли оширилиши.

Бошқарув аппаратининг иши яхшиланиши, бу аппаратга бўлагидан ҳаракатлар қисқартирилиши, ортиқча ва бир-бирини зарорладиган бўғинлар қатъий тугатилиши.

Бошқарув меҳнатчи сифати ва самарадорлиги оширилиши. Ишонч рақобат усуллари актив ёйилиши, иш юритиш такомиллаштирилиши, ҳисоблаш техникасини ва бошқа ташкилий техникадан тўлақон фойдаланилиши. Бошқарувиинг автоматлаштирилган системалари ва коллектив суратда фойдаланиладиган ҳисоблаш маркаалари шохобчаларини янада ривожлантириш ва уларнинг самарадорлигини ошириш таъминлансин, уларни ҳисобга олиш, планлаштириш ва бошқариш учун ахборот тўплаш ва уни ишлаб чиқаришни ягона умумдавлат системасига бириштириш давом эттирилиши.

Бошқарувиинг ташкилий структураси такомиллаштирилиши. Идораларнинг тарқоқ ҳолда бўлишини бартараф қилишга, тарқоқ бошқаруви билан территориял бошқарувини тўлақон қўшиб олиб боришга қаратилган тадбирлар амалга оширилиши. Халқ хўжалигини ривожлантиришни асосий проблемаларини самарали ҳал этиш мақсадларини қўлаб, бошқарувиинг марказий, тарқоқ ва маҳаллий органлари фаолиятини мувофиқлаштириб олиб бориш яхшиланиши.

Фан-техника тараққиётини бошқариш такомиллаштирилиши. Илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаларининг шохобчалари ривожлантириш давом эттирилиши.

Тармоқларни бошқаришни сановат ишлаб чиқилган бош схемалари ўн биринчи беш йиллик вазибаларига мувофиқ аниқлаб берилсин. Концентрациялаш, ихтисослаштириш ва кооперативлашнинг янада чуқурлаштириш негизда ишлаб чиқариш ва сановат бирлашмаларининг ташкилий структураси планли равишда яхшиланиши ва уларнинг иш самарадорлиги оширилиши.

Канчаларга бириктирилган бошқарувиинг бош схемаларини ишлаб чиқиш тугатилсин ва уларни амалга ошириш иқтисоди, етказиладиган, қурилиш министрликларининг фаолият соҳаси анчқ белгилашсин, бошқарува бўғинларга бўлиниш ва майда мустақил ташкилотларнинг сон қисқартирилиши, қувват ва объектларни комплекс равишда қўриб, фойдаланишга топириқдан ишлаб чиқариш қурилиш-монтаж бирлашмаларининг шохобчалари кеигайтирилиши.

Қишлоқ хўжалигини бошқаришни такомиллаштириш соҳасидаги ишлар давом эттирилиши. Давлат — кооператив, колхозларора, совхозларора бирлашмалар ва колхоз-совхоз бирлашмалари ҳамда аграр-сановат ташкилотлари ривожлантирилиши.

Ягона оқилона комплексига самарали раҳбарлик таъминлансин, план қўрсаткичлари ва моддий рағбатлантириш системаси такомиллаштирилиши. Қишлоқ хўжалик маҳсулотларини етиштириш, сақлаш, қайта ишлаш, етказиб бериш ва реализация қилишни бошқаришни шундай ўстириш керакки, ана шу бўғинлардан ҳар бирининг ҳодимлари юқори сифатли маҳсулотларни истеъмолчига етказиб беришнинг мақсадлар бўлилар.

Моддий-техника таъминотини бошқариш такомиллаштирилиши. Бирлашмалар ва корхоналар, моддий-техника таъминот органилари, транспорт ташкилотлари ва бошқа ташкилотларнинг ўзаро ишлаб чиқариш — иқтисодий муносабатларида қўлланиладиган прогрессив форма ва методлар

ривожлантирилиши, истеъмолчиларнинг бюротмаларини ҳамда узоқ муддатли шартномаларга мувофиқ маҳсулот етказиб бериш ва ташкил юзасидан план топириқларининг ҳамда олинган мажбуриятларининг ўз вақтида ва сифатли бажарилиши учун уларнинг ўзаро моддий жавабгарлиги оширилиши.

Савдо-соттиқчи, аҳолига маданий-маънавий хизмат тармоқлари ва уй-жой коммунал хўжаликни бошқаришни ташкилий структураси, табиғий муҳофаза қилиш фаолияти яхшиланиши. Бундан совет халқининг моддий ва маънавий ҳаётининг тўлароқ қондириш зарурини қўла тузилиши. Бу тармоқларнинг ишини ташкил этиш ва ривожлантириш соҳасида халқ депутатлари Советларининг роли оширилиши.

Ташқи иқтисодий фаолиятни бошқариш такомиллаштирилиши.

Хўжаликни бошқаришда меҳнатчиларнинг ташаббуси, илҳомий аниқлиги ривожлантирилиши. Ишлаб чиқаришни бошқариш ва планлаштиришда, кадрларни тайерлаш, ҳодимларнинг меҳнат ва турмуш шартларини яхшилаш масалаларини ҳал этишда, меҳнат интисотини мустақамлаш ҳамда меҳнатга коммунистик муносабатда бўлиш руҳида тарбиялашда меҳнат коллективларининг роли кўчатилириши. Доимий ишлаб чиқариш кенашлари ва меҳнат коллективлари умумий йиғилишларининг аҳамияти оширилиши. Меҳнатчи ташкил этиш ва меҳнатга ҳақ тўлашнинг бунгада формасини янада ёйиш ва унинг самарадорлигини ошириш талабларини қўрилиши. Хизмат кўрсатиш доирасини кеигайтириш, турдош касбларни ағдалаш ҳаракати кўчатилириши.

Социалistik муносақани ташкил этиш яхшиланиши ва унинг таъсирчанлиги оширилиши, социалistik муносақани планларни тўла ва ошириб бажаришга, ишнинг юқсак сифатли бўлишини таъминлашга, меҳнат уюмдорларини ўстиришга, тежамкорлик режимиини амалга оширишга йўналтирилиши. Муносақа, ўроқларга ҳамюрлик ва меҳнатга ўзаро ёрдам ривожлантирилиши.

Беш йиллик планнинг тегишли йилга мўлжалланган топириқларидан олиб кетадиган мўқоёб планларини ишлаб чиқиш ва бажариш ҳаракати ривожлантирилиши. Мўқоёб планларни муваффақиятли амалга ошириш учун зарур шарт-шароитларни вуқудга келтиришда министрликлар ва идораларнинг роли оширилиши. Хом ашё, материал ва комплектни буюмлар етказиб бериуви корхоналар коллективларининг пиновард маҳсулот ишлаб чиқарувчи турдош завод ва фабрикалар коллективлари билан муносақасини ўстиришди такомиллаштирилиши. Шахсий (бригада) ишлаб чиқариш планлари асосида ишчилар муносақаси ривожлантирилиши. Моддий ва маънавий рағбатлантиришни ишлаб чиқариш самарадорлиги ва иш сифатини ошириш учун ўтказиладиган социалistik муносақани натижалари билан болганиши кўчатилириши.

Муносақанинг ошқоралиги оширилиши, ишлаб чиқариш илгорлари ва новаторлари иззат ва ҳурмат қилиниши. Мураб-бийлик ривожлантирилиши. Илгор тажрибани ўз вақтида умумлаштириш ва планли равишда ёйиш таъминлансин.

Партия ўн биринчи беш йиллик ва саксонинчи йилларга мўлжаллаб илгор сураттаб иқтисодий сиебат совет халқининг тўла, ҳаётий манфаатларини ақ этиради. Бу сиебат жамиятнинг меҳнатчилар фаровонлигини ўстириш, коммунистик моддий-техника базасини вуқудга келтириш йўлидан муттасил оқило ҳаракат қилиб боришини таъминлайди.

СССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг 1981-1985 йилларга ва 1990 йилга чача даврга мўлжалланган асосий йўналишларини совет халқи таъминлаш мақсадига қўллаб-қувватлади. Бу йўналишлар ўн биринчи беш йилликда давлат вазибалари тузиш учун негиз бўлиб хизмат қилди. Қўйилган вазибаларни бажариш учун совет тузумининг битмас-туганмас қурилардан жулда катта ишлаб чиқариш потенциалли ва илмий-техника потенциалли, мамлакатнинг бой табиий ресурсларидан моҳирлик билан фойдаланиш зарур. Ишлаб чиқариш самарадорлигини кескин суратда ошириш, барча резервларни халқ хўжалигига хизмат қилдириш — партия, давлат ва хўжалик органларининг, барча жамоат ташкилотлари, меҳнат коллективларининг, ҳар бир совет кишинининг бурнидир.

Ишчилар, колхозчилар ва экиллар меҳнати билан моддий ва маънавий бойликлар вуқудга келтирилиши, мамлакатнинг илмий бойлиги кўчатилириши. Жамият ишлаб чиқарилиги нарсанинг таъминлай олади. Шу боисдан меҳнат натижалари нақадар юқори бўлса, социалistik Ватаниннинг курали шу қадар вуқуд мустақамлашди, шахсий ва иктисодий ҳаётини шу қадар тўлароқ қондирилади, совет кишларининг турмуш даражаси шу қадар юқсак поғонага кўтарилади.

Оламда нима гап

КЕСКИНЛИКНИ ЮМШАТИШНИ ДАВОМ ЭТТИРИШ ВА ЧУҚУРЛАШТИРИШ ПРОГРАММАСИ

КПСС СССРни совет халқининг моддий ва маданий турмуш даражасини муттасил юқсаклаштириш, бутун дунёда тиңчилик сақлаш ва мустақамлаш йўлидан ленинча сохтақамлаш билан бошлаб бораётганини сиезд тасдиқлади. Совет коммунистарининг XXVI сиезди ишчи талом бўлганлиги тўғрисида жаҳон жамоатчилик, оммавий ахборот воситалари билдираётган фикр ва мулоҳазаларнинг асосий мазмунини мана шундай.

Сиезднинг бутун маъноси шундай: партиаларнинг қудратли ва энгилмас кучга айлантирган бирлик ва жиислик руҳида ўти.

Л. И. Брежнев КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари қилиб сайланганлиги партианинг давомийлиги ташқи сиебати давомийлиги ҳамда илҳомийлигини тасдиқли деб баҳоладилар. Жаҳон ахборот агентликлари, радио ва телевидение ўроққ Л. И. Брежневнинг сиезд етилиши вақтида сўзлаган нуқтинчи батафсил баён этиб, сиезд ўртага қўйган тарихий вазибаларни муваффақиятли ҳал этилади, деб таъкидламоқда.

Сиезд СССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришни тасдиқлавчанлиги ҳамда меҳнатчиларга Ленин партиясини раҳбарлигида уларнинг бутун илҳомий кучлари, билимлари ва тажрибаларини коммунистик қурилиш вазибаларини амалга оширишга сарфлайдилар, деб ишонч билдирганлиги уқтириб ўтимоқда. Барча қитъаларда Совет Иттифоқининг ўроққ Л. И. Брежнев доқладига ўртага ташлаган янги тиңчилик таъаббуслари батафсил муҳокама қилинмоқда.

Совет Иттифоқининг ташқи сиебат программаси — кескинликни юмшатишни давом эттириш ва чуқурлаштириш программаси эканлиги, қуроланиш пойгасини тўхта-тиш учун қиқиретли программа иши эканлиги таъкидланди. КПССнинг сиезди, деб бади ГРБП Марказий Комитети органи «Нюес Дошланд» газетаси, совет халқи Ленин вазибаларига амал қилиб, коммунистик қурилиш вазибаларини нақадар ўр шийоат ва қиқирет ишонч билан ҳал этаётганини яққол намойиш этиди. Унинг ҳамма соҳалардаги буюк муваффақиятлари социалistik ҳал қилувчи афзалликларини оқувчи равишда тасдиқлаб турди. Совет Иттифоқининг 80-йилларга мўлжалланган иқтисодий режалари тиңчиликни мустақамлашга қаратилган. Бу режалар ултувор социал вазибаларини ҳал этиш, мамлакатнинг мулофа ва юбилейини мустақамлаш, актив яқдани сиебат йўлини ўтказиш учун пухта санин яратди. Совет экономикасини оқидда ултувор ўшич лестиболари очилмоқда. Сиезд халқ хўжалигини муттасил, жалал ривожлантириш асосида совет кишларининг фаровонлигини янада ошириш вазибаларини ўртага қўйди.

Совет халқи, деб қайд этади Венгрида чиқадиган «Неспабаша» газетаси, коммунистик қурилишнинг шонли ленинча йўлидан бориш, фан ва экономика соҳасида тобора яқданилган чўққиларни зебт этмоқда. У ўзининг юқсак интернационал вазибаларини баъзилар ва ишончли тақдир учун масъулиятни ҳис этиб, тиңчилик ва тарққийет иши учун зўр таврат билан курашмоқда.

Совет Иттифоқининг янги тиңчилик ташаббуслари, деди Вьетнам Социалстик Республикасини тақдир ишлар министри Нгуен Ко Тхатъ, бенихор мўҳим аҳамиятга эгадир. Бу тақдирлар яқданилган йўлдошларнинг оқидани олиш, қуроланиш пойгасини чевлаш, халқларга кескинликни юмшатиш учун куралини амалий ва илҳомий программасидир. Америка империализми Хитой геғемонизми билан тил бириктириб олиб, кескинликни кўчатилириш, қуроланиш

БАХТАР АГЕНТЛИГИНИНГ БАЁНОТИ

КЮБУЛ, 3 март. (ТАСС). Бу ерда Бахтар агентлигининг баёноти тарқатилди. Унда айтилишича, кеца Покистон авиация комиссиясининг «Вонг-720» самолёти Кобул аэропортига қўнди. Ичиди 145 киши бўлган бу самолёт Кароч — Пешовар маршрутди бўйлаб учиб бораётган вақтда номаълум кишилар томонидан ушлаб олинган. АДР ҳукумати ласажирларни озод қилиш ва уларнинг ҳафсизлигини таъминлаш учун ҳамма зарур чораларни қўрди. Самолётнинг барча пассажирлари эсон-омон.

ИСЛОМОБОД, 3 март. (ТАСС). Бу ерда эълон қилинишича, Покистон авиация комиссиясининг самолёти уғридаб кетган кишилар — Покистон халқ партиясининг тарafdорларидир. Покистоннинг ППИ ахборот агентлиги хабар қилишича, улар сиебни маҳбуслар ва Карочиди студентлар ташкил вақтида қамолқ олинган ўқувчилар оқиди қилинишини талаб қилмоқдалар.

Покистон ҳукумати рўй берган муаммони Афғонистон маъмурият билан бирга ҳал қилиш учун Кобулга «вакoлатли делегация» юборишга тайёр эканлигини билдирди. (ТАСС, 3 март).